

EESTI PUUETEGA INIMESTE KODA
ESTONIAN CHAMBER OF PEOPLE WITH DISABILITIES

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

17.01.2024 nr 6

info@mkm.ee

Sotsiaalministeerium

info@sm.ee

Töötukassa

info@tootukassa.ee

Pöördumine seoses nägemispuudega inimeste tööalase toetamisega

Riik on otsustanud nägemispuudega inimeste kaitstud töötamise alast toetamistmitte jätkata. Eesti Puuetega Inimeste Koda, Eesti Pimedate Liit, Põhja-Eesti Pimedate Ühing, Pimedate Töökeskus "Hariner" pöörduvad valdkonna eest vastutavate ametkondade poole murekohtade ja ettepanekutega, mis puudutavad nägemispuudega inimeste terviklikku tööalast toetust.

2024. aastast lõppes ESF rahastusel olnud pikaajalise kaitstud töö teenus, mida on siiani kasutanud ka nägemispuudega inimesed. Pikaajaline kaitstud töö on olnud üks meede, mis on aidanud nägemispuudega inimestel osaleda tööelus. Pikaajalise kaitstud töö teenus on end nägemispuudega inimeste kontekstis korduvalt tõestanud kui efektiivne meetod inimeste kaasamisel tööellu. See on olnud oluline aste sisenemaks avatud tööturule. Turvalises ja kindlas keskkonnas töötamine loob inimeses töötamise harjumuse, annab hädavajalikke oskusi

Toompuiestee 10, Tallinn 10137

tel. 6616629

registrikood 80014660

e-post: epikoda@epikoda.ee

Kodulehekülg: www.epikoda.ee

a/a EE10 0520 3058 4000 SEB pank

igapäevatöö tegemiseks, mida avatud tööturul tegutsevad tööandjad pakkuda ei suuda, ning julguse siseneda avatud tööturule.

Eestis puudub täna nägemispuudega inimesel võimalus omandada kutseharidust ja piisavad tugiteenused, et omandada kõrgharidus võrdselt nägijate tudengitega, mis kahandab omakorda võimalusi hiljem tööturule sisenemisel. Lisaks pole paljudel nägemispuudega inimestel võimalik siseneda avatud tööturule, isegi kui arvestada Töötukassa poolt pakutavaid teenuseid, sest Töötukassa poolt pakutavad tööturukoolitused pole valdavas osas nägemispuudega inimestele ligipääsetavad ja neile tööle rakendumise osas asjakohase sisuga. Jätakuvalt on massööri töö peaaegu ainus eriala, mille omandanuna pimedad ja vaegnägijad saavad avatud tööturule naasta. Kuna inimeste võimalused on erinevad, on üks valik kaugelt liiga väike. Võrgustiku hinnangul ei ole töövõimereform nägemispuudega inimeste tööle aitamisel hästi rakendunud.

Eesti Pimemassööride Ühing korraldab kohandatud massaaži eriala baaskursusi nägemispuudega inimestele. Massaažikoolituse korraldajana on väga keeruline koolitust läbi viia, sest grupid ei saa olla suuremad kui 8 inimest. Töötukassa pearaha ümberõppeks 1le inimesele on kuni 2500 eurot. Massaaži õpe on seotud kutsekvalifikatsiooni eksamiga, mis eeldab 1000-tunnilise koolituse läbiviimist. Seega on 1 koolituja 1 koolitustunni maksumus 2,5 eurot. Kui grupis on 8 inimest, siis tasub töötukassa kokku 20 eurot tunni eest. Kõige väiksem õpetaja töötasu koos maksudega on ca 30-35 eurot, rääkimata koolitusruumide, õppevahendite, praktikavahendite, koolituse korraldamise, koristamise kuludest.

Nägemispuudega inimesed vajavad avatud tööturule sisenemiseks ja seal püsimiseks puudespetsiifilisi võimalusi, mida saavad pakkuda väga vähesed organisatsioonid. Ilma riigipoolse toetuseta ei ole võimalik jätkusuutlikult nägemispuudega inimestele tööks vajalikke teenuseid tagada. Lisaks muule on töötavad pimedad ja vaegnägijad inimesed ka maksumaksjad.

Tallinnas asuv Põhja-Eesti Pimedate Ühing pakub nägemispuudega inimestele tugiteenuseid läbi erinevate projektide ja Tallinna linna rahastuse, kuid kõik need tegevused on projektipõhised ega taga jätkusuutlikkust.

Pimedate Töökeskus Hariner pakub tööd 11-le nägemispuudega inimesele. Töökeskuses valmistatakse laias valikus harju ja täidetakse erinevaid tellimustöid (pakendamine, komplekteerimine, kleepimine, sorteerimine jne). Kuna 2024. aastast riik kaitstud tingimustes tööalast toetust nägemispuudega inimestele ei jätkata, on Töökeskus Harineri püsima jäämine suure küsimärgi all, kui ei leita lisavahendeid Töökeskuse rahastamiseks.

ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsioon toob välja, et riik tunnustab puuetega inimeste õigust tööle teistega võrdsetel alustel. Kõik puudega inimesed ei ole võimelised töötama avatud tööturu tingimustes või vajavad selleks pikemaajalist toetust, mistõttu riik peab puuetega inimeste õiguste konventsiooni kohaselt tagama võimalused tööelus osalemiseks.

Teeme omalt poolt järgnevad ettepanekud tööalase tervikliku toe tagamiseks:

1. Laiendada tööalase rehabilitatsiooni teenuste paketti selliselt, et tööalast rehabilitatsiooni osutavatel teenustepakkujatel tekiks võimalus pakkuda turvalises keskkonnas töötamise ja töötamise harjutamise teenuseid.
2. Luua võimalused nägemispuudega inimesel osaleda Töötukassa poolt pakutavatel teenustel nagu tööharjutused. Võimaldada nägemispuudega töötule saatja/abistaja.
3. Luua Töötukassa poolne koolitusprogramm koolitajatele, tagamaks ligipääsetavus Töötukassa poolt vahendatavatele koolitustele.
4. Laiemas vaates luua nõuded tagamaks kõrg- ja kutseharidusasutuste ligipääsetavus füüsilises- ja infokeskkonnas, ka õppekavades, et suurendada nägemispuudega inimeste tööturule sisenemise võimalusi.
5. Laiemalt nägemispuudega inimeste tugiteenuste jätkusuutlik rahastamine: kohandatud kultuuri-, spordi- toimetulekualased tegevused, sotsiaalne ja tööalane rehabilitatsioon,

Toompuiestee 10, Tallinn 10137

registrikood 80014660

a/a EE10 0520 3058 4000 SEB pank

tel. 6616629

e-post: epikoda@epikoda.ee

Kodulehekülg: www.epikoda.ee

huvitegevused, toetatud/kaitstud töökohad jms. Näiteks toetada piirkondlike pimedate ühinguid, kes pakuvad nägemispuudega inimestele kohandatatud tegevustes osalemise võimalusi, informatsiooni ja tuge eluga toime tulemisel (nt Põhja-Eesti Pimedate Ühingu tegevuskeskus).

Oleme valmis kohtuma ja nägemispuudega inimeste olukorda ja vajadusi ning tehtud ettepanekuid põhjendama ja selgitama ning koostöös lahendusi otsima.

Lugupidamisega

/digitaalselt allkirjastatud/

Maarja Krais-Leosk

Janne Jerva

Tegevjuht

Juhatus liige

Eesti Puuetega Inimeste Koda

Põhja-Eesti Pimedate Ühing

Jakob Rosin

Eduard Borissenko

Juhatus esimees

juhatuse liige

Eesti Pimedate Liit

MTÜ Pimedate Keskus Harine

Toompuiestee 10, Tallinn 10137

tel. 6616629

registrikood 80014660

e-post: epikoda@epikoda.ee

Kodulehekülg: www.epikoda.ee

a/a EE10 0520 3058 4000 SEB pank